

RIJEČ

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu historiju

Broj 51
Godina XXVI
Maj, 2021.
[str. 157-172]

© Monos 2021

Hajrudin Bujukalić – zaboravljeni gračanički pisac

Marko Matolić

Hajrudin Bujukalić, iako nije bio Gračanlija, ostavio je značajan trag u kulturnoj prošlosti ovog mjesta. U vrijeme svoje mladosti utemeljio je s Mustafom Kamarićem Narodnu biblioteku u Gračanici za koju je ostao vezan i nakon odlaska iz ovoga mjesta, obnašajući dužnost njezina tajnika. Kao učenik i student bio je vrlo aktivan u brojnim udruženjima i u razdoblje njegovog školovanja padaju i neki njegovi literarni radovi. Bujukalić se okušao u pisanju poezije i proze. Njegove pjesme sadrže deskriptivne i interpretativne modele poetike, koji se ili prepliću ili međusobno smjenjuju. Poezija mu je na tragu zapadnoeuropske romantičarske poezije s elementima trendova koji su u to vrijeme bili zastupljeni u južnoslavenskoj književnosti. Deskriptivna poetika naročito je izražena u Bujukalićevim proznim radovima u kojima uz realistični narativ često koristi i folklorne elemente. Ovaj rad predstavlja polaznu ocjenu izbora iz Bujukalićevih djela koja su objavljena u Gajretu i Novom beharu.

Ključne riječi: Hajrudin Bujukalić, poezija, proza, Gajret, književnost između dva svjetska rata.

Gračanlijama zainteresiranim za prošlost i kulturu svog za-
vičaja vjerovatno je poznato ime Hajrudina Bujukalića, jednog
od utemeljitelja Narodne biblioteke u Gračanici i njezina više-
godišnjeg tajnika. Iako nije rođen u Gračanici, Bujukalić je u
ovome gradu proveo dio djetinjstva i mladosti, ostavivši vid-
ljiva traga u kulturnoj povijesti. Malo je, međutim, poznato da
je Hajrudin Bujukalić u tom razdoblju bio i književni stvaratelj,
objavljujući pjesme i priče u različitim časopisima, a izdao je
i zbirku poezije (1928.). Gračanička sredina u razdoblju prije
Drugoga svjetskog rata nije dala veći broj pjesnika i pisaca, pa
je ova činjenica utoliko interesantnija i za kulturnu povijest
Gračanice značajnija. Ovim člankom želimo ukazati na knji-
ževno stvaralaštvo Hajrudina Bujukalića, u nadi da će to biti
poticaj najprije budućem sakupljanju njegovih, uglavnom po

ondašnjoj periodici rasijanih djela, a zatim i nekoj serioznijoj književno-kritičkoj ocjeni.

Hajrudin Bujukalić, sin Smaila, rođen je u Kozluku 16. 09. 1908. godine.¹ Dio svog djetinjstva i mladosti proveo je u Gračanici, gdje je živjela njegova sestra Zulfiya, udata za Hamdu Prohića.² Pohađao je i završio Šeriatsku gimnaziju u Sarajevu, skupa s nekim od đaka "šeriatlija" iz Gračanice, u prvom redu s par razreda starijim Mustafom Kamarićem. Njih dvojica su 1924. osnovali Muslimanski đачki klub u Gračanici (koji je djelovao pod okriljem Sreskog vakufsko-mearifskog povjerenstva), a zatim, par godina kasnije, i Narodnu biblioteku, koja od 1927./1928. djeluje kao samostalno kulturno-prosvjetno društvo.³ Bujukalić se isticao i u radu đачkih udruženja Šeriatske gimnazije. Bio je predsjednik kola Saveza trezvene mladeži "Svijest", te urednik učeničkog lista "Budućnost".⁴ Tih godina, na pragu punoljetnosti, objavio je više pjesama, priča i publicističkih priloga u ondašnjim književnim i kulturnim revijama i časopisima. Po završetku Šeriatske gimnazije, upisao je Poljoprivredno-šumarski fakultet u Beogradu. Tokom studija, kao stipendist i pitomac kulturno-prosvjetnog društva "Grajret", isticao se u radu beogradskog ogranka ovoga društva (koji je nosio ime Osmana Đikića), objavivši i više priloga

u "Gajretovom" časopisu. Sudjelovao je i u radu Studentskog udruženja "Petar Kočić", u kome je biran i za člana uprave.⁵ Godine 1932. kao student je osvojio i jednu nagradu za svoj stručni rad "Poljoprivredne proizvođačke zadruge u Bosni i Hercegovini".⁶ Okončavši fakultet i stekavši zvanje inženjera šumarstva, Bujukalić je radio u više šumskih uprava u Bosni i Hercegovini, a potom u Zavodu za impregnaciju drveta u Vitezu.⁷ Tokom svojih studentskih, a potom i prvih službeničkih godina nije zaboravljao Gračanicu. Još u ljeto i jesen 1936. obavlja dužnost tajnika kulturno-prosvjetnog društva Narodna biblioteka u Gračanici,⁸ iako je tada službom bio vezan za druga mjesta u našoj zemlji. Poslije Drugoga svjetskog rata radi u Ministarstvu šumarstva NR BiH, te kao stručni saradnik Instituta za naučna stručna istraživanja NR BiH.⁹ U međuvremenu, kao vrstan stručnjak, postaje i sveučilišni profesor. Predavao je na Šumarskom, a potom i Mašinskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. Objavio je veći broj stručnih radova i studija, od kojih su neke i danas udžbenička literatura na šumarskim fakultetima, a bio je i prvi urednik stručnog časopisa "Narodni šumar". Umro je u Sarajevu, 02. 07. 1977. godine.

Bujukalićevo književno stvaralaštvo vezano je za razdoblje njegove mladosti, odno-

1 B. Bić, *Bujukalić, Hajrudin*. Šumarska enciklopedija, 1: A – Kos, Izdanje i naklada Leksikografskog zavoda FNRJ, Zagreb MCMLIX, str. 148.

2 Nihad Halilbegović, *Ali Riza ef. Prohić: život i djelo*. Sarajevo, Halkomex, 2000., str. 43 (nap. 40) i str. 64.

3 Omer Hamzić, *Djelatnost Narodne biblioteke i uloga njenog osnivača Mustafe Kamarića u društvenom i kulturnom životu Gračanice između dva svjetska rata*, Gračanički glasnik, god. X, br. 20, 2006., str.

4 Kasim Hadžić, *Šeriatska gimnazija u Saarajevu*, Glasnik Vrhovnog islamskog starješinstva SFRJ, 6/1986, str. 650 i 652.

5 Boro Majdanac, *Udruženje studenata "Petar Kočić" na Univerzitetu u Beogradu*. Glasnik Udruženja arhivskih radnika Republike Srpske, god. VI, br. 6, 2014., 292.

6 "Muslimani studenti, pitomci Beogradskog Gajreta nagrađeni na Svetosavskoj proslavi Beogradskog Univerziteta 27 januara 1932.", *Gajret*, god. XIII, br. 3, Sarajevo, 16. 02. 1932., 48.

7 Šumarska enciklopedija, I, str. 148.

8 Kao tajnik biblioteke ponovno se spominje u junu i oktobru 1936. godine. Prije toga, dužnost tajnika su obavljali Mehmedalija Šabović, 1935., i Salih Tihić, početkom 1936. (prema dokumentima iz arhive Medžlisa Islamske zajednice Gračanica, grada Sreskog fakufsko-mearifskog povjerenstva /1918.-1941./; preslike dokumenta ustupio kolega Edin Šaković).

9 Šumarska enciklopedija, I, str. 148.

sno završne razrede gimnazije i početke studija, u periodu od 1927. do 1928. godine. Kao student je objavio par publicističkih priloga, a poslije se, izgleda, u potpunosti okrenuo znanosti i struci. Za to kratko vrijeme od tri godine, Hajrudin Bujukalić je uspio objaviti nekoliko priča, te veći broj pjesama u periodici, kao i neveliku zbirku pod naslovom "Sutoni" (1928.).

Književne uratke objavljivao je u ovim časopisima i revijama:

Novi Behar: god. I (1927.-1928.), II (1928.-1929.) i III (1929.-1930.);

Gajret: god. 10 (1929.);

Budućnost: god. I (1930.);

Literarna štampa: god. I (1930.);

Novi čovjek, III (1927.), IV (1928.) i V (1929.);

Mlada Bosna, I (1928.);

Naša domovina, god. VI (1927.-1928.).¹⁰

Godine 1928. objavio je i zbirku pjesama "Sutoni", u izdanju Štamparije "Obod" u Sarajevu.¹¹

Za ovu prigodu, osvrnut ćemo se na književno stvaralaštvo Hajrudina Bujukalića na osnovu pjesama i priča koje su nam u ovom trenutku dostupne, a riječ je o onima koje su objavljene u I. godištu *Novog Behara* i X. godištu *Gajreta*, te u *Literarnoj štampi*. Iako je riječ o još uvijek fragmentarnoj građi, želja nam je da tako ukažemo na djelo ovog zaboravljenog književnika, u nadi da će i ovaj prilog biti poticaj daljem istraživanju njegovog djela.

Pokušamo li raščlaniti poeziju Hajrudina Bujukalića, primijetiti ćemo preplitanje općih trendova u poeziji njegovog doba i nje-
vih osobnih pokušaja traženja izraza koji bi njegovom pjevanju dali pečat osobnosti. Ovo preplitanje je na mjestima tako složeno da je teško razriješiti u kojoj mjeri je Bujukalić slijedio određeni trend, a u kojoj je pokušao biti autentičan. Primjerice, u njegovim pjesmama zastupljena su dva modela poetike karakteristična za razdoblje romantizma, koje je u bosanskohercegovačkoj književnosti svoj vrhunac doživjelo prilično kasno, ali oba ta modela imaju ujedno i dio Bujukalićevog individualizma.

Deskriptivna poetika zastupljena je u većini Bujukalićevih pjesama dok se interpretativni model poetike javlja povremeno isprepleten s njom, ili svoj izraz nalazi u metaforičnom zaključku kakav vidimo, na primjer, u pjesmi *Dragoj*.¹² Sama ova pjesma rađena je po modelu francuskih romantičnih pjesnika. To možemo vidjeti na primjeru Théophilea Gautiera, i to ne samo u pjesmi *Golubovi*, koju je baš Bujukalić i preveo (pre-pjevao),¹³ nego i u ostalim Gautierovim pjesmama, npr. *Bor u Landama* ili *Hipopotam*.¹⁴ I Gautier i Bujukalić koriste katrene, u kojima vèzu deskriptivni narativ, koji u zadnjem katreu dobija obrat, odnosno, pjesnik nam odjednom govori kako je cijeli narativ u stvari bio preneseno značenje za neku drugu pojavu. Gautier u pjesmi *Golubovi* pjeva o jednom krajoliku na kojem su palme, s kojih se u jednom trenutku rasprše jata golubova koji su na njima svili svoja gnijezda. Međutim, posljednja strofa nam kazuje kako u ovoj slici pjesnik u stvari podrazumijeva svoju dušu umjesto palmi, "lude iluzije" umjesto golubova, koje se u jednom trenutku raspršuju po svijetu. Bujukalić, pak, u svojoj pje-

10 Prema: "2211 BUJUKALIĆ, Hajrudin", *Bibliografija rasprava, članaka i književnih radova*. II – Jugoslavenska književnost. II/1 Poezija, A–F, Izdanje i naklada Leksikografskog zavoda FNRJ, Zagreb MCMLIX, 614.

11 Prikaz zbirke dao je Husein Dubravić Đogo, urednik *Novog Behara* ("Listak. Književnost – Sutoni. Bilješka o knjizi pjesama Hajrudina Bujukalića", *Novi Behar*, god. II, br. 10 (1928.-1929.), str. 159).

12 *Novi behar*, god. I, br. 9, str. 136.

13 *Novi behar*, god. I, br. 5, str. 6.

14 Četiri godišnja doba francuske poezije, Jesen: XVIII stoljeće, romantizam, Parnas, (Izbor i prevod: Kolja Mićević), Banja Luka, Novi glas i Zmijac, 1991., str. 139, 143.

smi *Dragoj*, opisuje idilične prizore iz bašte, da bi tek u zadnjoj strofi povukao paralelu između opisanih prizora i životnog usuda.

Prepletenost deskriptivnog i interpretativnog modela poetike možda se najbolje vidi u tužaljci *Na majčinu grobu*.¹⁵ Ova vrlo emotivna pjesma započinje opisom dolaska na majčin grob ali se pretvara u emotivnu isповijed o povjerenju i prijateljstvu. Bujukalić tada napušta deskripciju i zalazi u interpretaciju, a potom, potvrđujući naša gore iznesena zapažanja, u zadnjoj strofi poentira zaključkom da mu je jedini pravi i pouzdani prijatelj u životu bila pokojna majka.

Potpuno deskriptivni model poetike najbolje dolazi do izražaja u pjesmi *Proljetna večer*.¹⁶ U četiri katrena Bujukalić je u ovoj pjesmi uspio sabiti cjelokupan dojam iskusan kroz gotovo sva osjetila: on vidi zalazak sunca, poneki oblačić, pojavu zvijezda na zenitu i let lasti pred večernji smiraj, on čuje pjev slavuja, osjeća miris behara i osjeća dašak povjetarca. U jednom stihu donosi čak i mistično osjećanje: "Lelija se blagost i na zemlju sliva". Ova pjesma, kao uostalom i sve Bujukalićeve, ritmički je jako dotjerana. Stihovi u njoj su pjevljivi s usjekom pravilno postavljenim nakon šestih slogova, u čemu možemo primijetiti više slijeđenje francuske nego slavenske poezije. U pjesmi se već osjeti izbrusjenost Bujukalićevog stila, jer koristi puninu riječi, odnosno, nije prisiljen kratiti riječi kao u pjesmi *Sjećaš li se draga* kako bi postigao pravilan ritam. I rima mu je u ovoj pjesmi znatno dotjeranija. On u ovim strofama koristi unakrsnu rimu (a,b,a,b), za razliku od ostalih pjesama u kojima su mu stihovi ispisani isprekidanom (a,b,c,b). Za

ovakvim načinom rimovanja pjesnik je posegnuo još samo u pjesmi *Usidelica*.¹⁷

Spomenuta pjesma *Usidelica* znakovita je, jer se čini da Bujukalić u njoj napušta trendove i karakteristike zapadnoeuropskog romantizma, izražene u veličanju prirode i ljubavi, a unosi elemente koji karakteriziraju tadašnju poeziju bosanskih muslimana, najprimjetnije izraženu u jezičkim elementima posezanja za orijentalizmima. Obje Bujukalićeve pjesme koje imaju primjetan broj orijentalizama, spomenuta *Usidelica* i *Sevdalija*,¹⁸ objavljene su u *Gajretu* i na ćirilici. Prema istraživanju Ibrahima Kemure, objavljivanje književnih tekstova koji su "sadržavali motive iz muslimanskog života", imalo je prednost u ovom glasilu pod uredničkom palicom Hamze Hume (1927-1931).¹⁹ Suvremenog čitatelja ovakvi postupci ne bi trebali začuditi, jer su političke ideje tog vremena koristile književnost kao svoj instrument. Štoviše, u Srbiji je u tom razdoblju postojala jedna vrsta političkog programa da sva književna djela objavljena u Srbiji, moraju biti objavljena na srpskom književnom jeziku. Tako su brojni pisci sa nesrpskog govornog područja, poput Mate Blaževića (Bos. Šamac 1893. – Slav. Šamac 1953.),²⁰ koji su svoje knjige i radove objavljivali u Srbiji, doživjeli takve lektorske intervencije koje su nerijetko u potpunosti izmijenile njihova književna djela. Primjetno je da su i neki Bujukalićevi radovi, konkretno oni objavljeni u listu "Gajret", objavljeni na "ćakavici", što bi moglo biti rezultat lektoriranja ili čak autolektoriranja samog autora. No budući da je "Gajret" u Bujukalićevo vrijeme bio pod izravnim pokroviteljstvom srpske kraljevske kuće Karador-

15 *Novi behar*, god. I, br. 15, str. 232.

16 *Novi behar*, god. I, br. 22, str. 356.

17 *Gajret*, god. X, br. 4, str. 54.

18 *Gajret*, god. X, br. 10, str. 154.

19 Ibrahim Kemura, *Uloga "Gajreta" u društvenom životu muslimana Bosne i Hercegovine (1903-1941)*, Sarajevo, Veselin Masleša, Biblioteka "Kulturno nasljeđe", 1986., str. 341.

20 Mato Blažević, *Zaboravljeni grobovi*, Beograd, Geca Kon, 1937.

đevića, moguće je da je i njegovo uredništvo primjenjivalo pomenutu jezičku politiku.

U svakom slučaju, ove dvije pjesme objavljene u *Gajretu* primjetno su kvalitetnije od ostalih, po svemu sudeći ranijih radova. U njima nema “ptica u đul-bašči”, “pčela na cvijetu” ili “blagih zefira” kao u pjesmi *Dragoj*, niti trivijalnog *ašikluka* ili *derta* kao u pjesmi *Sjećaš li se draga*.²¹ Ove pjesme, naprotiv, pune su posebnosti, nesvakidašnjih slika koje je Bujukalić pretočio u stihove. Ni emocije u njima nisu više sladunjavi ushiti niti ljubavna razočarenja. Bujukalić sada dočarava usamljenost i prolaznost koju donosi starost, te nestalnost i sladostrašće kojima obiluje mladost.

Bujukalićeva sklonost ka narativnoj poetici najbolje dolazi do izražaja u njegovim kratkim pričama, koje se možda bolje mogu izraziti starinskim izrazom za ovaj književni oblik – slike. Građu za pripovijetke Bujukalić pronalazi u tri elementa: već spomenutom realističkom opisivanju, osobnim dramama te elementima povijesti, folklora i narodne glazbe. Međutim, kada koristi ove elemente on rijetko miješa posljednja dva, tako da i priče možemo podijeliti u dvije skupine, one s deskriptivno-folklornim i one s deskriptivno-dramaturškim elementima.

Priču *Sevdisanje i ašikovanje*²² Bujukalić započinje detaljnim opisima padanja večeri i zbivanjima koje taj dio dana izaziva među mladim stanovnicima neimenovanog gradića na Drini. U ovaj opis opet je ukomponirano više ljudska osjetila. Nakon što nam opiše slike i zvukove sokaka u ranu večer, pripovjedač nas upoznaje i s glavnim akterima priče, mladim zaljubljenicima Ismetom Alijaginim i Sevetom Hasan-begovom. On toliko ne opisuje njih, nego njihov odnos, koji je, uostalom, stavljen i kao naslov priče. Međutim, kada pripovijedač iscrpi materi-

jal za opisivanje tog odnosa, onda u fabulu unosi novi, socijalno-povijesni element. Od tog trenutka se i dinamika priče kreće odvijati znatno brže. Sevetin otac, pritisnut zakonima nove države, prinuđen je raspodati imanje. Ogorčen zbog toga odlučio je napustiti svoju djedovinu i odseliti u Tursku. Mlada Sevetla sigurno ne razumije težinu situacije u kojoj se njena obitelj nalazi, ali njene brige nisu ništa lakše: ona mora napustiti voljenu osobu. Dinamika pripovijedanja ovdje opet raste. U samo jednom dijelu pasusa, u tri rečenice, Pripovjedač nam otkriva standardni motiv bosanskohercegovačke pripovjedačke dramatike – roditelji momka i djevojke nisu u dobrim odnosima. Možda je i dobro što se Bujukalić odlučio na takav potez, jer tako je uspio izbjeći sladunjavu trivijalnost kojom mi današnji čitatelji često osuđujemo starije pripovjedače. Završetak pripovijetke donosi opet novu, bržu dinamiku. Bujukalić ovdje više nema mogućnost tako brzog pripovijedanja pa fabulu razvija kroz dijaloge. Završetak priče je nagao, baš kakav i treba biti u kratkoj priči i pripovjedač se između pozitivnog i negativnog završetka odlučuje za pozitivni, iako su i jedna i druga opcija imale pedagošku potporu, da tako kažemo, vremena u kojem je priča nastala.

Priča *Posljednji dan svadbe*²³ nema toliko opisivanja prirode koliko atmosfere i zbivanja. Bujukalić nas vrlo brzo uvede u priču pozicioniranjem njene radnje a potom na scenu izvodi likove koje, iako imaju imena, ne razrađuje previše. Tako o njima možemo saznati samo ono što oni čine kao nositelji epizodnih radnji. I ova priča je vrlo dinamična. Na sceni se brzo smjenjuju narodni običaji koje pripovjedač slikovito opisuje, a budući da u njih postavlja i individue, uspijeva tako individualizirati i sam događaj i tako mu dati osjećaj životvornosti. Kada opisuje darove

21 *Novi behar*, god. I, br. 16, str. 246.

22 *Gajret*, god. X, br. 8, str. 116-117.

23 *Gajret*, god. X, br. 3, str. 37-39.

Upravni odbor Narodne biblioteke 1932. godine. Stoje (gornji red), slijeva nadesno: Osman Mehinović (službenik), Hajrudin Bujukalić (student), hafiz Ibrahim Mehinagić (šerijatski sudija), Salih Tihić (trgovac), Salih-beg Čekić (zemljoposjednik); naprijed stoje: Sakib Džinić (frizer) i Mehmedalija Mulabećirović (geometar)

koji se uzajamno poklanjaju između slavljeničke obitelji i uzvanika, ili kada opisuje svečanu odjeću mladih cura i momaka, Bujukalić je jako lapidaran, ali ne propušta pobrojati ni najmanje sitnice uz njihovu jednu ili dvije osnovne karakteristike. Isto tako postupa i kada govori o narodnim svatovskim običajima. Knjijenje, bacanje šećerlame i novčića, valjanje djece po postelji, opisuje vrlo kratko, ali sa svim detaljima. Također je vrlo zgodno opisao i dobacivanje šaljivih pjesmica između prisutnih momaka i djevojaka (kod Hrvata se to naziva općepoznatim “bećarcima”) a i scena pojave momaka iz stranog sela i gužve koja izbije između njih i domaćih momaka je vrlo vjerodostojna i, iako je kratka, daje priči atmosferu posebnog, istinitog događaja. Slična je stvar i s komičnim scenama ušutkivanja pijanog momka koji se

raspjevao te momka koji gnjavi djevojku koja ge ne *begeniše*.

Priča *Kad pare gore*²⁴ prepuna je folklornih elemenata do te mjere da graniči s bajkom. Bujukalić čak i njen početak započinje tako, riječima: “Još od pamtivijeka, zna se...”, i odmah nakon toga kreće s narativom koji je istkan od usmene, narodne književnosti i predaje. Narodne priče se istovremeno nižu jedna za drugom, ali se i međusobno prepliću, a onda se u njihovo preplitanje uplete i radnja koju nosi Pāšo Hendin. Nakon što nam Bujukalić predstavi brojne u narodu poznate priče o zakopanom blagu, on u priču uvodi i tog Pāšu, koji, naravno, sve te priče zna i zbog životnih prilika, kao očajnik, upušta se u potragu za takvim blagom. U toj njegovoj jednostavnoj avanturi njega ne potraga toliko to što blago ne može pronaći (ta

24 Gajret, god. X, br. 9, str. 136-137.

i to je u narodu općepoznata stvar) već što njegovi prijatelji i ostali prisutni ismijavaju njegov pokušaj. Na koncu, Pāšo koristi jednu komičnu situaciju da odustane od svoje uzaludne potrage i ujedno da iskali bijes na iole dozvoljen način.

Priče *Njezina sudbina*²⁵ i *Salko Kaltačina*²⁶ spadaju u onu skupinu priča u čijem je sastavu jače izražen element osobne drame. *Njezina sudbina* počinje kao i u *Sevdisanju i ašikovanju*, opisima predjela i atmosfere u sumrak, ali su ta dva opisa toliko različita da čitatelj može jasno vidjeti kako se radi o različitim večerima i različitim mjestima radnje, kao što pokazuje i beskonačnu mogućnost percepcije i inspiracije izazvane tim kratkim, ali lijepim dijelovima dana. Više od trećine priče Bujukalić je iskoristio kako bi stvorio sliku u koju smješta svoju radnju. Nakon što je to učinio, predstavlja nam Esmu, djevojku koja dane provodi u svojoj sobi a žudi za mladalačkim životom. Ona je očigledno kći neke ugledne, tradicionalne osobe, koja joj je namijenila sudbinu mladih žena, osmišljenu patrijarhalnim i konzervativnim društvom. Esma ima sve materijalne blagodati, ali ne uživa u njima. Ona žudi za duhovnim i tjelesnim užicima ljubavi koji su kroz priču dočarani psihološkim i erotskim elementima koji opisuju Esmino ponašanje. Priča *Salko Kaltačina* također ima težište na osobnoj drami. U njoj nam Bujukalić prvo opiše istoimenog aktera, njegov izgled i društveni položaj, a onda samog Salku pretvara u pripovjedača koji opisuje svoju sudbinu čovjeka rođenog u izobilju a koji je tokom života to izobilje uspio izgubiti, što svojom ne-

smotrenošću i slabostima, što pohlepnošću i bezobzirnošću drugih.

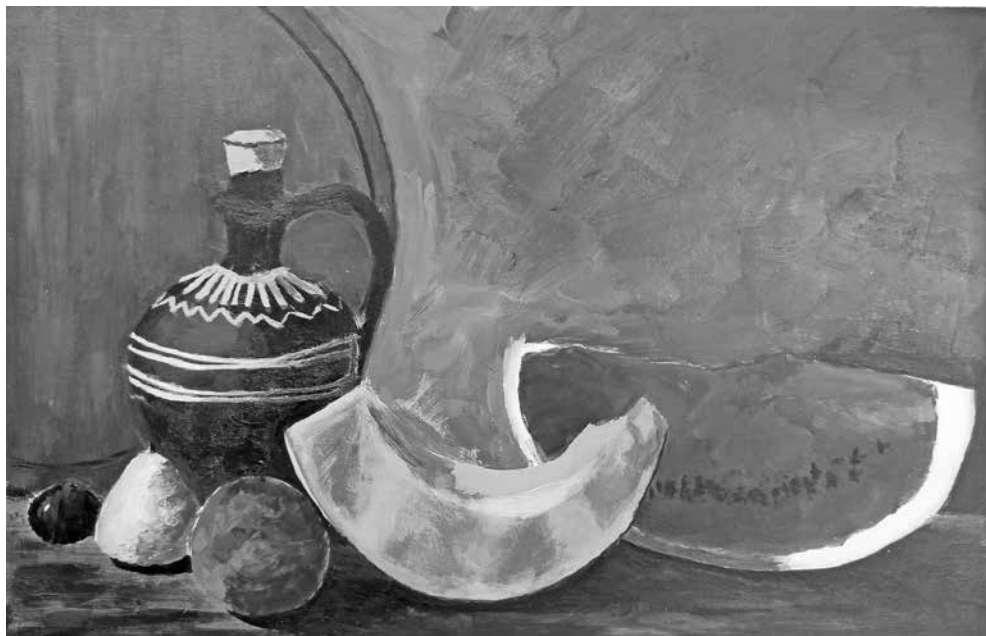
Ovakav gogoljevski i schnitzlerovski pristup pripovijedanju iskusni čitatelji prihvaćaju vrlo rado. Čak ako i pripovjedačka moć nije na nekoj zavidnoj razini, ili ako priča nema dinamiku koja bi zadovoljila suvremenog čitatelja, on se svakako neće osjećati zaklunutim, jer će, kao u slučaju Bujukalića, u pričama naći dosta životvornih elemenata koji će priču na koncu ipak učiniti uspješnom.

SUMMARY HAJRUDIN BUJUKALIĆ – A FORGOTTEN GRAČANICA'S AUTHOR.

Hajrudin Bujukalić, although not from Gračanica, left a significant mark in the cultural past of this place. During his youth he founded the National Library in Gračanica with Mustafa Kamarić, to which he remained attached even after leaving Gračanica, acting as its secretary. As a pupil and student he was very active in numerous associations and some of his literary works fall into the period of his schooling. Bujukalić tried his hand at writing poetry and prose. His poems contain a descriptive and interpretative model of poetics, which either intertwine or alternate. His poetry follows the footsteps of the Western European romantic tradition of poetry with elements that were present in South Slavic literature during this time. Descriptive poetics are especially apparent in Bujukalić's prose works in which folklore elements are often used in addition to a realistic narrative. This paper presents an initial assessment of selections from Bujukalić's works published in Gajret and Novi Behar.

25 Gajret, god. X, br. 7, str. 101.

26 Literarna štampa, god. I, br. 2-3, str. 27-28.

Mirela Osmanhodžić, mag. engl. jezika i književnosti - 28 god